

Agenda 2007: Egna medel

Finansdepartementet

2004-10-15

Dokumentbeteckning

KOM(2004) 501

Förslag till rådets förordning om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel och Förslag till rådets förordning om genomförandebestämmelser för den korrigering av budgetobalanser som fastställs i artiklarna 4 och 5 i rådets beslut nr... om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 10 februari 2004 meddelandet ”Bygga en gemensam framtid: Politiska utmaningar och budgetmedel i ett utvidgat EU 2007-2013” till Europaparlamentet och rådet (se faktapromemoria 2003/2004: FPM 76). Meddelandet innehöll endast några korta rader om egna medel. Den 14 juli presenterade kommissionen sina lagstiftningsförslag om egna medel.

Kommissionen föreslår ett avskaffande av den brittiska rabatten samt introduktionen av en generell korrigeringsmekanism (GKM) för att komma till rätta med budgetobalanserna. En utfásningsperiod på fyra år av den brittiska rabatten föreslås samtidigt som det nya systemet föreslås fasas in. Vidare föreslår kommissionen att det nuvarande momsbaseade medlet avskaffas och ersätts med ett riktigt skattebaserat eget medel som skall gälla från 2014. Då kommer den GKM som föreslagits inte längre att vara aktuell enligt kommissionen.

Sverige anser att det är mycket positivt att kommissionen genom att presentera sitt förslag till en GKM vill komma till rätta med problemet med ohållbara budgetbalanser för vissa medlemsstater och den orättvisa fördelningen av finansieringsbördan mellan medlemsstater på samma välståndsnivå.

Samtidigt som vi välkomnar kommissionens förslag till GKM har vi invändningar mot vissa delar av förslaget. Sverige motsätter sig vidare införandet av skattebaseade egna medel.

1.1 Innehåll

1.1.1 GKM

Kommissionens föreslår ett avskaffande av den brittiska rabatten samt introduktionen av en generell korrigeringsmekanism (GKM) för att komma till rätta med stora budgetobalanser. En GKM innebär en begränsning av nettobidraget när detta överskrider ett definierat tröskelvärde som andel av BNI.

1.1.1.1 Föreslagna parametrar i GKM

- Nettopositionerna beräknas enligt ”UK rebate definition”, dvs. på inkomstsidan tas inte traditionella egna medel (tullar, särskilda jordbrukstullar och sockeravgifter) i beaktande och på utgiftssidan tas inte externa åtgärder och föranslutningsstöd i beaktande vid beräkning av medlemsstaternas nettopositioner.
- Finansiering av GKM baseras på BNI-andelar och alla medlemsstater deltar i finansieringen.
- Tröskeln sätts till $-0,35\%$ av BNI (kallas för ”rimlig nettoavgift”).
- Återbetalningsprocenten över tröskelvärdet sätts till 66% . Skulle den maximala tillgängliga kompensationsvolymen överskridas, sänks dock återbetalningsprocenten automatiskt.
- En maximal tillgänglig kompensationsvolym (MARV) om 7,5 miljarder euro införs.

1.1.1.2 Övergångsperiod

Förslaget innebär att UK under fyra år, 2008-2011, får en tilläggs-kompensation utöver vad landet får genom en GKM. Följande belopp föreslås:

2008: 2 miljarder euro

2009: 1,5 miljarder euro

2010: 1 miljard euro

2011 0,5 miljarder euro

Detta kombineras dessutom med att UK fr.o.m. 2008 får en återbetalningsprocent på 66 % genom GKM-systemet, samtidigt som övriga MS fasas in i GKM-systemet genom en successiv ökning av återbetalningsprocenten.

Följande infasning föreslås:

2008: 33 %

2009: 50 %

2010: 50 %

2011: 66 %

1.1.2 Egna medelssystemets struktur

Kommissionen föreslår att det nuvarande momsbaseade egna medlet avskaffas och ersätts med ett riktigt skattebaserat eget medel som skall gälla från 2014. Då kommer den GKM som föreslagits inte längre att vara aktuell enligt kommissionen. BNI-baserade egna medel kommer att kvarstå som en regulator för att skapa budgetbalans, men kommer att minska i betydelse. Även traditionella egna medel kommer att vara kvar.

1.1.2.1 Skattebaseade egna medel

Kommissionen föreslår som möjliga framtida egnamebaser energikonsumtion, särskilt fossila drivmedel, enskilda länders mervärdesskattebas och bolagsinkomster.

1.1.3 Övriga förslag

Kommissionens föreslår att egna medelstaket, 1,24 % av EU:s BNI, och taket för åtaganden, 1,31 % av BNI, lämnas oförändrade. Om nationalräkenskapssystemet ENS 95 skulle genomgå avsevärda förändringar som rådet anser är tillämpbara på egna medel föreslår kommissionen att en justering av taket skall kunna göras i enlighet med den metod som används i det nuvarande egna medelsbeslutet. Skillnaden mellan särskilda jordbrukstullar och tullavgifter tas bort. Även fortsättningsvis skall medlemsstaternas momsbase begränsas till 50 % av BNI. Vidare skall den enhetliga momssatsen fastställas till 0,3 %.

Rådets beslut 2000/597/ EG, Euratom systemet för Europiska gemenskapernas egna medel och rådets förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 om genomförande av beslut 94/728/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel är direkt tillämpliga i Sverige.

1.3 Budgetära konsekvenser

Tillsammans med de utgifter som föreslagits i kommissionens februarimeddelande innebär förslaget om egna medel i sin nuvarande utformning en kraftig ökning av den svenska EU-avgiften. Enligt kommissionens beräkningar (enligt den s.k. "UK rebate definition") kommer den svenska nettopositionen att uppgå till $-0,46\%$ av BNI i genomsnitt under perioden 2008-2013.

Vid den av kommissionen föreslagna utgiftsnivån, men med ett oförändrat egna medelssystem skulle den svenska nettopositionen uppgå till $-0,50\%$ av BNI. Vid en utgiftsnivå på $1,00\%$ av EU:s BNI och kommissionens förslag till GKM skulle den svenska nettopositionen enligt "UK rebate definition" preliminärt uppgå till $-0,41\%$ av BNI. Vid ett oförändrat egna medelssystem och en utgiftsnivå på $1,00\%$ av EU:s BNI skulle den svenska nettopositionen uppgå till $-0,43\%$ av BNI.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

2.1.1 GKM

Sverige anser att det är mycket positivt att kommissionen genom att presentera sitt förslag till avskaffande av den brittiska rabatten och en introduktion av en GKM vill komma till rätta med problemet med ohållbara negativa budgetbalanser för vissa medlemsstater och den orättvisa fördelningen av finansieringsbördan mellan medlemsstater på samma välståndsnivå. Sverige kommer att bidra konstruktivt till diskussionen om förslaget. Kommissionens förslag utgör en utgångspunkt för diskussionerna om hur ohållbara budgetbalanser skall undvikas.

Principen att ersätta dagens rabattsystem med en generell mekanism är helt i linje med den svenska synen. Mekanismens utformning har dock stor betydelse för utfallet. Samtidigt som vi välkomnar kommissionens förslag har vi därför synpunkter på vissa delar av förslaget. För att skapa ett långsiktigt hållbart säkerhetsnät för de största nettobetalarerna bör enligt svenskt synsätt ingen begränsning av kompensationen (MARV) förekomma, tröskelnivån vara lägre, samt finansiering ske enbart av de medlemsstater

som p.g.a. sin fördelaktiga nettoposition inte erhåller någon kompensation genom systemet. Vidare anser Sverige att nettopositionerna bör beräknas enligt bokföringsmässig definition, som tar i beaktande samtliga EU-budgetens inkomster och utgifter, samt att systemet bör träda i kraft fullt ut 2008, utan några övergångsperioder.

Tillsammans med den av kommissionen föreslagna utgiftsnivån innebär kommissionens förslag till GKM i sin nuvarande utformning att Sveriges nettoposition kraftigt försämras. Kommissionen förefaller också se GKM som en övergångsordning inför införandet av en EU-skatt. Detta synsätt återspeglar sig bl.a. i det faktum att GKM-systemet enligt kommissionens förslag endast kommer att fungera fullt ut under två år, 2012-2013. Detta synsätt skiljer sig helt ifrån det svenska, då Sverige genom en GKM vill skapa ett långsiktigt hållbart säkerhetsnät mot orimliga nettobördor.

2.1.1.1 UK:s övergångsperiod

Den föreslagna övergångsperioden, som innebär en tilläggskompensation för UK samt en infasning av övriga medlemsstater som kommer i åtnjutande av systemet, innebär att de stora nettobetalarernas budgetbalanser försämras jämfört med om en GKM skulle införas på lika villkor från början. För Sveriges del innebär det enligt kommissionen att nettopositionen i genomsnitt över perioden 2008-2013 försämras med 0,01 % av BNI jämfört med om kommissionens förslag skulle införas lika för alla. Sverige anser att GKM-systemet bör fungera fullt ut redan från 2008 för att så snabbt som möjligt komma till rätta med problemet med oacceptabla budgetbalanser.

2.1.2 Egna medelssystemets struktur

Det statistiska momsbaseade egna medlet innebär omfattande administration i medlemsstaterna och kommissionen, samtidigt som dess andel av totala egna medel minskat betydligt under de senaste åren. För att förenkla egna medelssystemet så mycket som möjligt anser Sverige därför att det momsbaseade egna medlet bör avskaffas. I stället bör egna medelssystemets struktur endast utgöras av BNI-baserade avgifter och traditionella egna medel. Möjligen skulle ytterligare ett alternativ vara ett BNI-baserat system enligt köpkraftspariteter. Dessa system bör dessutom kompletteras med en effektiv generell korrigeringsmekanism.

2.1.2.1 Skattebaserat egna medel

Sverige är starkt negativt till förslaget om att momsbaseat eget medel skall ersättas med ett skattebaseade egna medel.

Möjligheten till alternativa skattebaser som underlag för egna medel har att göra med såväl beslutsordningen på skatteområdet inom unionen som graden

av faktisk harmonisering. På skatteområdet gäller att rådsbeslut skall vara enhälliga. Sverige motsätter sig införandet av kvalificerad majoritet på skatteområdet då skattepolitiken bör förbli en nationell angelägenhet. Exempelen på faktisk harmonisering är förhållandevis få och gäller i huvudsak indirekta skatter. En harmonisering av en skattebas är nödvändig för att den över huvud taget skall kunna övervägas som ett egna medelsalternativ.

Beslutsreglerna på skatteområdet och den låga graden av harmonisering försvårar användandet av alternativa skattebaser som underlag inom överskådlig tid. Till detta kommer de särskilda problem som är förknippade med att använda enskilda skattebaser som underlag för egna medel.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Vad gäller GKM har D, NL, CY och S välkomnat kommissionens principiella förslag. Övriga MS har varit mer eller mindre avvaktande till en GKM, men ett antal medlemsstater är ändå beredda att diskutera frågan vidare.

Vad gäller införandet av ett skattebaserat eget medel har förslaget stött på hårt motstånd hos en majoritet av medlemsstaterna.

2.3 Remissinstansernas ståndpunkter

Samråd har skett med Tullverket, Skatteverket, Statistiska Centralbyrån och Riksgäldskontoret. Tullverket, Riksgäldskontoret och Skatteverket har inte haft några synpunkter. Statistiska Centralbyrån har inte svarat.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer, tillsammans med övriga förslag inom ramen för långtidsbudgeten, att behandlas i rådet under hösten 2004. Det nederländska ordförandeskapet har för avsikt att lägga fram en rapport om principer och riktlinjer vid Europeiska rådet i december.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget till rådsbeslut:

Artikel 269 i EG-fördraget och artikel 173 i Euratom-fördraget

Rådet skall fatta beslut enhälligt och höra Europaparlamentet. Dessutom skall beslutet ratificeras av medlemsstaterna i enlighet med deras konstitutionella bestämmelser.

Förslaget till rådets förordning:

Artikel 279.2 i EG-fördraget och artikel 183 i Euratom-fördraget

Rådet skall fatta beslut enhälligt samt höra Europaparlamentet och inhämta revisionsrättens yttrande.

3.3 Fackuttryck/termer

Egna medelssystemet – EU-budgetens inkomstsystem

BNI – Bruttonationalinkomst, dvs. summan av alla inkomster av arbete och kapital som ett lands invånare erhåller under ett år, oavsett om inkomsterna genereras inom eller utom landets gränser

ENS 95 – Europeiska national- och regionalräkenskapssystemet